

Remissvar

Jernkontorets diarienummer: 58/25

Stockholm 28 januari 2026

fi.remissvar@regeringskansliet.se
tina.svensson@regeringskansliet.se

Yttrande över Europeiska kommissionens förslag till ändringar av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/956 om inrättande av en mekanism för koldioxidjustering vid gränsen och inrättandet av en tillfällig fond för utfasning av fossila bränslen, Fi2025/02402

Jernkontoret företräder järn- och stålindustri i Sverige som ligger långt fram i sin omställning för minskade klimatrelaterade utsläpp. För att kunna nå de långsiktiga klimatmålen och bibehålla industrin i EU är det viktigt att EUs styrmedel tar hänsyn till den hårdnande globala konkurrensen och anpassas för att så långt det går skapa likvärdiga konkurrensförhållanden på marknaden samtidigt som ambitionerna bibehålls. Jernkontoret stödjer den nuvarande takten för infasning av CBAM och samtidig utfasning av fri tilldelning och det är därför nödvändigt att CBAM justeras framförallt när det gäller omfattning för att kunna uppfylla sitt syfte och stödja den pågående omställningen.

Nedströms utvidgning med fler produkter

Vi anser att kommissionens förslag är alltför begränsat för att i rimlig omfattning hantera risken för koldioxidläckage i värdekedjan och kringgående i importförfarandet. Europeisk stålindustri har sammanställt en lista över vilka produkter som skulle behöva omfattas av CBAM i ett första steg. Den listan är inte orimlig utifrån att det handlar om stålintensiva produkter och där företagen utifrån kunskap om sina värdekedjor och marknadens funktion ser behov av att begränsa möjligheten för kringgående.

Kommissionen har föreslagit ytterligare tullkoder utifrån att handelsintensiteten (import+export/import+produktion) är >10%, utsläppskostnader/GVA är > 5% och utsläppen inom EU är >150 kton. Dessa beräkningar innebär att man måste göra en del antaganden. Import/export baseras på tullkoder medan produktionsstatistik baseras på Prodcom-koder. Dessa system har inte samma indelning och man måste därför göra fördelningar av vissa data för att kunna räkna på 8-ställig kodnivå. GVA finns enbart på NACE-nivå dvs 4-ställig kodnivå och där måste också göras fördelning för att kunna räkna på mer detaljerad nivå. Det finns alltså fler källor till osäkerhet i beräkningarna. De faktiska underlagen för beräkningarna är inte publicerade så det är inte möjligt att veta hur dessa antaganden är gjorda.

Kommissionens förslag på tullkoder för utvidgning överensstämmer väldigt dåligt med de koder som stålindustrin själva föreslagit. Vi är förvånade över att till exempel inte alla 73-koder finns med trots att det är icke-komplexa produkter av stål. Vi vill också specifikt peka på 8482–8483 vilket är produktgrupper som vi från svensk sida försökte få med redan när den ursprungliga listan togs fram. Vi bifogar den lista¹ som branschen tagit fram där också koder som specifikt rör de svenska företagen är markerade. I bilagan finns också en jämförelse med kommissionens förslag.

Risken för kringgående är också ett motiv till att inkludera hela grupper på 4-ställig kodnivå, även om det kanske inte i dagsläget förekommer så mycket import på vissa koder. Om enskilda 8-ställiga koder ingår medan närliggande koder inte gör det så finns en risk att produkter med en mindre bearbetning kan omklassificeras till en annan kod. Kommissionen analys baserad på historiska data tar inte hänsyn till sådana dynamiska förändringar. Att inkludera fler koder innebär inte nödvändigtvis en högre administrativ börda eftersom en del koder även fortsättningsvis inte kommer att användas men det förhindrar förändrade handelsmönster i syfte att undvika CBAM-kostnader.

Med tanke på osäkerheterna i beräkningarna och riskerna för förändrade handelsmönster om listan blir för begränsad så anser vi att branschens lista istället bör användas.

Kringgående

Förslaget tar upp det som nu kallas "abusive practices" dvs att man försöker undvika CBAM-kostnader genom att ändra handelsmönster. För stål kan det till exempel vara att man exporterar enbart lågutsläppande stål till EU medan högutsläppande stål går till andra marknader, produkter kodas om för att hamna utanför CBAMs omfattning eller att produkter skickas via fler länder för att få lägre kostnader eller högre avdrag. Åtgärderna som föreslås är ganska vaga och långsamma. Kringgåendet ska upptäckas, kommissionen kan informera importörer och myndigheter och de får ta fram regelverk för vilken information och bevis som behöver redovisas. Vi har förståelse för att detta är svårt att upptäcka och hantera men det ger också ytterligare motiv till att bredda omfattningen i enlighet med våra synpunkter ovan.

Kommissionen föreslår också att "pre-consumer" skrot ska inkluderas som prekursor men inte som CBAM gods. Jernkontoret anser inte att "pre-consumer" skrot ska ingå i CBAM som prekursor. Det problem som detta förslag antas lösa dvs att malmbaserat material smälts om i syfte att produkten ska kunna klassas som skrotbaserad är inte något som vi ser förekommer inom stålindustrin och det framstår som gravt ineffektivt. Huruvida detta är ett reellt problem inom aluminiumindustrin kan vi inte uttala oss om. För stålindustrin är skrot en viktig råvara och i samband med omställning av produktionssystem för minskade utsläpp så kommer efterfrågan på skrot att öka och användningen bli mer flexibel vad gäller kombinationer av skrot och malmbaserat järn. För att kunna optimera användningen av olika skrotsorter så är det viktigt att flöden och handel med skrot inte i onödan begränsas av regelverk eller administrativa krav.

Övrigt i CBAM

I recital 21 och artikel 21§5 föreslås att internationella krediter enligt artikel 6 i Parisöverenskommelsen ska kunna användas för att minska utsläppskostnaden under CBAM. Vi anser inte att internationella krediter ska kunna användas i ETS och för att vara konsekvent med det så ska de inte heller kunna användas i CBAM.

¹ 5825_CBAM_utvidgning_Jernkontoret_bilaga

Decarbonisation fund, tillfällig fond för utfasning av fossila bränslen

Stålintustrin har under lång tid påpekat problemet med att export från EU tappar i konkurrenskraft när kostnaderna för koldioxidutsläpp inom EU ökar eftersom CBAM enbart hanterar risken för koldioxidläckage på den europeiska marknaden. För att hantera detta på ett effektivt sätt som inte krockar med WTO-regler är det lämpligt att koppla det till den fria tilldelningen i ETS. Vi vill därför poängtera att en mer strukturell lösning måste tas fram inom ramen för den kommande ETS-revideringen.

Det förslag till Decarbonisation fund som kommissionen nu föreslagit presenteras inte som en lösning på exportfrågan men får ses som en tillfällig lösning under tiden som ETS ska revideras. Det är positivt att kommissionen på detta sätt erkänner vikten av problemet och försöker göra något åt det.

Eftersom kompensationen som föreslås inte har någon koppling till exporterade volymer är det viktigt att den ändå kommer de företag till del som har stor export. Generellt har svensk järn- och stålindustri en högre andel export till tredje land än europeisk stålindustri som helhet, ca 30% av exporten går till tredje land.

Utifrån information från kommissionens konsult tolkar vi det som att listan över berättigade tullkoder är baserad på att exportintensiteten (exportvärde/produktionsvärde) är >30% även om det inte framgår av förslaget. Som ett generellt kriterium kan exportintensitet vara rimligt. Med nuvarande beräkning saknas vissa produktgrupper helt, till exempel platta, rostfria stålprodukter (7219, 7220). För enskilda företag kan det finnas vissa produkter med stor export som skulle behöva hanteras specifikt. I recital 13 står att medlemsstaterna ska kunna inkludera koder om de kan visa att kriterierna som använts i bilagan möts på nationell nivå. Ett förslag är att tullkoder med hög exportintensitet på nationell nivå också ska vara berättigade.

Förslaget innehåller villkorskrav på de företag som ska kunna få kompensationen. Vi anser att kraven ska tas bort. I och med implementeringen av det uppdaterade EED kommer krav ställas på företagen att införa energiledningssystem. Det är ett systematiskt arbetssätt som är relevant för det kontinuerliga arbetet med energieffektivitet. Vilka åtgärder som genomförs och när de genomförs måste dock beslutas av företagen själva eftersom det styrs av fler parametrar än enbart återbetalningstid såsom större processinvesteringar, råvaruval, produktmix mm. Denna typ av överlappning mellan olika lagstiftningar och policyområden skapar enbart ökad administration både för företagen och myndigheter, leder till ökad risk för olika behandling i olika länder och ligger inte i linje med den förenklingsanda som ska genomsyra EUs lagstiftningsprocess.

Dessutom finns redan liknande krav i ETS dvs den fria tilldelning som denna kompensation ska ersätta har redan underkastats villkor. Att förslaget dessutom har striktare krav (gräns för återbetalningstid på fem år stället för tre) innebär dubbelreglering och ytterligare administrativ börda.

Jernkontoret

Annika Roos
Verkställande direktör

Helén Axelsson
Energi- och miljödirektör